

Spiritualität ist ruhig abwägend und geht von keinem vorgefaßten Konzept aus, in das der Autor hineingepreßt werden müßte. Peter Al läßt an vielen Stellen Goffiné selbst zu Wort kommen, wobei er dessen Anschauungen aus den verschiedenen Schriften klug und geschickt auswählt. Im großen ganzen ist es eine erfreulich gründliche Darstellung, die sich zudem sprachlich gut liest.

L. HORSTKÖTTER, O. Praem.

W. VERREES, *Abdij van 't Park Heverlee. Historisch overzicht en bezoek van de abdij*. Leuven, 1970, 100 blz.

Wij hebben deze brochure zeer aandachtig gelezen, en bekennen graag dat wij als historicus, en als inwoner van Leuven sedert 't begin dezer eeuw heel wat bijgeleerd hebben.

De brochure is opgemaakt als een handleiding voor degenen die kennis willen maken met een van de mooiste abdijen, welke ons land bezit, en ongetwijfeld, nu Park zijn poorten wijd openzet, zullen vele toeristen dit eeuwenoude centrum van kloosterlijk, cultureel en sociaal leven bezoeken. Ongetwijfeld zal het 5de hoofdstuk « Bezoek aan de Abdij » voor allen een betrouwbare gids zijn. Maar of de 4 eerste hoofdstukken door de toeristen zullen verslonden worden? Wij denken dat de opsomming van de abten met al wat ze hebben gedaan, of wat ze nalieten te doen, niet zo zeer in de smaak van de doorsnee toerist zal vallen; het vierde, over Jozef II, de Franse Revolutie en de Restauratie, niet te na gesproken.

En als het hier gaat om een *geschiedkundige* bijdrage, dan vinden wij de 4 eerste kapitels minder gelukt. De schrijver heeft zonder twijfel zich vele opzoekingen getroost, en wat hij gevonden heeft goed genoteerd. Doch een aanrijging van fichen, kan niet meer worden aanzien als echt geschiedkundig werk. De schrijver had het recht zijn bijdrage te verdelen in hoofdstukken zoals hij het gedaan heeft, maar voor ieder tijdstip had hij een *synthetisch overzicht* van de gebeurtenissen moeten geven, waarin hij dan de *meest typische* had kunnen inwerken. Ieder kapittel kon hij sluiten met de lijst der abten, zo nodig met een korte biographische nota erbij. — Zo zou men een klare en welomschreven gedachte van het veelzijdig leven der abdij bekomen; nu zijn er op elke bladzijde zovele bijzonderheden dat men ze niet tot een geheel kan bijeenbrengen: te veel bomen zodat men het bos niet meer ziet. Een kaart met al de bezittingen, of slechts met de namen der dorpen waar de bezittingen waren gelegen zou veel zaken duidelijk maken, en een grondplan van het huidig « Park » zou bij het laatste hoofdstuk goed op zijn plaats zijn.

Wat wij ook minder esthetisch verantwoord vinden zijn de *gekleurde*, anders zo prachtige photo's.

Nog een woordje: op blz. 22 meldt de schrijver: « De slag van de Guldensporen wordt vermeld in het obituarium van de abdij waarin men op die dag (11 Juli 1302) leest: gedachtenis van Godfried, broeder

van Jan, prins van Brabant en van de heer Jan, zijn zoon, graaf van Virson, ridder Arnold van Hofstat, en vele anderen die te Kortrijk werden gedood ... ».

Volledigheidshalve willen we opmerken dat die heren streden in het Franse leger tegen de Vlamingen.

Wij zouden gaarne deze recentie sluiten met een paar woorden nopens de Inleiding. Daarin lezen wij : « *Veel oude praal is geweken voor moderne degelijkheid* »; wij hopen dat Park niet zal aangetast worden door de « virus van de hedendaagse beeldstormerij ». En waar wij ook nog — en wel met vreugde — lezen « *Midden die oude muren leefde en leeft nog een gemeenschap van mensen die trouw aan hun Norbertijnerroeping zich op gebed, apostolaat en handwerk hebben toegelegd* », dan weten wij dat Park, de crisis, waarmee alle kloosters heden geconfronteerd worden, zegevierend zal doormaken, zoals ze het steeds in het verleden heeft gedaan.

Dr. J. CALBRECHT, C.I.C.M.

Norbert CALMELS, Abbé Général des Prémontrés, *François Fabié, poète de la nostalgie*. 1969, pp. 50.

En une cinquantaine de pages d'une très agréable présentation typographique et d'une belle venue littéraire, Monseigneur Calmels nous rappelle d'abord la liste des ouvrages de Fabié, puis évoque l'homme, « en survol » nous dit-il; enfin (et c'est là l'essentiel de cette étude) il s'efforce à une compréhension en profondeur de l'œuvre du poète.

La dominante de cette œuvre, nous le savons, c'est la nostalgie. Cela, le lecteur l'a toujours dès l'abord ressenti. Mais le R.P. Calmels, ne s'en tient pas à cette impression générale; il va au-delà, il essaie d'expliquer les origines et de définir la qualité de cette nostalgie.

Fabié fut toute sa vie un déraciné; il fut le poète des départs, de sa prime jeunesse jusqu'à la fin. Il fut aussi le poète du passé, car c'est dans le passé qu'il retrouvait « sa terre et ses morts » comme eut dit Barrès, « Ce patrimoine — écrit le P. Calmels, — où l'homme puise force, courage et clarté ».

Mais prenons-y garde : chez lui, nostalgie n'équivaut pas à pessimisme. « Dans cette nostalgie ne cherchez pas la morosité, la sensiblerie romantique. Ses fréquentations ne sont pas du côté des anges noirs. Sous l'arc-en-ciel des retours, il rêve à l'au-revoir. L'au-revoir, pour le vrai poète, commence à l'adieu ». Et il cite : « La sève du printemps jaillit des feuilles mortes ».

Car à travers cette nostalgie perce l'espérance. Rappelez-vous : « Pourquoi pleurer, d'ailleurs, sur la fuite des heures, puisque le souvenir te les rendra meilleures ». Ou encore : « Espoir ... n'est-ce pas ce que dit le semeur qui confie au noir guéret le grain des futures moissons ».